O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA’LIM,
FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

SAMARQAND IQTISODIYOT VA SERVIS INSTITUTI
“IQTISODIYOT NAZARIYASI” KAFEDRASI

“Innovatsion iqtisodiyotni shakllantirish sharoitida xizmat ko’rsatish sohasi tarmoqlarida yashil iqtisdiyotni rivojlantirish muammolari”

Xalqaro ilmiy-amaliy anjuman

MATERIALLARI TO‘PLAMI

2025-yil 18-aprel

II-qism

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

SAMARQAND IQTISODIYOT VA SERVIS INSTITUTI

“IQTISODIYOT NAZARIYASI” KAFEDRASI

“Innovatsion iqtisodiyotni shakllantirish sharoitida xizmat ko’rsatish sohasi tarmoqlarida yashil iqtisdiyotni rivojlantirish muammolari” Xalqaro ilmiy-amaliy anjuman

MATERIALLARI TO‘PLAMI

(II-qism)

2025 yil 18 aprel

Samarqand-2025

UO’K: 338.46:502(575.1)
I 57
KBK: 65.9(5O‘z)

Innovatsion iqtisodiyotni shakllantirish sharoitida xizmat ko’rsatish sohasi tarmoqlarida yashil iqtisdiyotni rivojlantirish muammolari// Respublika ilmiy-amaliy anjuman materiallari. 2025 yil 18-aprel. Samarqand, SamISI, 2025. – 230 bet.

To‘plovchi va nashrga tayyorlovchi:
I.I.Ayubov – “Iqtisodiyot nazariyasi” kafedrasi mudiri, i.f.f.d., PhD, dotsent;
M.I.Ibragimova – iqtisodiyot fanlari bo’yicha falsafa doktori, PhDdotsent v.b.;

Nashr uchun mas’ullar:
D.X.Aslanova – iqtisod fanlari nomzodi, professor;
M.M.Muxammedov – iqtisod fanlari doktori, professor;
A.B.Shakarov – iqtisod fanlari nomzodi, dotsent;
X.A.Ulashev – iqtisod fanlari nomzodi, dotsent;
L.N.Xalikova – iqtisod fanlari doktori, professor v.b.;
N.A.Kamilova – iqtisod fanlari nomzodi, dotsent;
Yu.P.Urunbayeva – iqtisodiyot fanlari bo’yicha falsafa doktori, dotsent;
F.F.Salomov – iqtisodiyot fanlari bo’yicha falsafa doktori, dotsent v.b.;
Sh.A.Quldoshev – iqtisodiyot fanlari bo’yicha falsafa doktori, dotsent v.b.;
A.A.Ablaizov -– iqtisodiyot fanlari bo’yicha falsafa doktori, katta o’qituvchi;
O.M.Ro'zibayev-–iqtisodiyot fanlari bo’yicha falsafa doktori, dotsent v.b.;
S.O’. Xusenov - “Iqtisodiyot nazariyasi” kafedrasi katta o’qituvchisi.

Sahifalovchilar:
T.M.Amirov – SamISI “Iqtisodiyot nazariyasi” kafedrasi assistent-stajyori;
T.I.Shukurov – SamISI “Iqtisodiyot nazariyasi” kafedrasi assistent-stajyori.

Ushbu konferensiya mavzusi «Innovatsion iqtisodiyotni shakllantirish sharoitida xizmat ko’rsatish sohasi tarmoqlarida yashil iqtisodiyotni rivojlantirish muammolari» ekologik va iqtisodiy barqarorlikni ta'minlashdagi muhim masalalarni o'rganishga qaratilgan. Innovatsion iqtisodiyotning rivojlanishi bilan birga, xizmat ko’rsatish sohasining yashil iqtisodiyot tamoyillariga asoslangan yangi yondashuvlarga ehtiyoji ortmoqda. Konferensiyada, ayniqsa, xizmat tarmoqlarida energiya samaradorligi, resurslarni tejash, chiqindilarni kamaytirish va qayta ishlash kabi muhim yo'nalishlar bo'yicha innovatsion texnologiyalarning tatbiqi bilan bog'liq muammolar va ularni hal etish yo'llari muhokama qilinadi. Shuningdek, yashil iqtisodiyotga asoslangan xizmat ko’rsatish sohasining barqaror rivojlanishini ta'minlashda davlat siyosati, iqtisodiy stimullar va sektorlararo hamkorlikning ahamiyati o'rganiladi. Ushbu tadbirda qatnashchilar

3. Иванова, С. С. (2021). Экологически чистый туризм: экологически чистые отели и курорты. Алматы: Изд-во экологии.

Исследовательская работа об экологических отелях и курортах в Казахстане.

4. Eco Tourism Society (2019). Green Hotels and Resorts: Sustainability and Eco-tourism Trends.

Включает национальный и международный опыт экологических отелей и курортов.

5. Мухамедова, Г. К. (2020). Экотуризм и его развитие в Казахстане: роль экологически чистых отелей. Алматы: институт туризма и экологии.

Информация о развитии экотуризма и экологически чистых гостиниц в Казахстане.

TURISTIK INDUSTRIYANING ASOSIY KOMPONENTLARI TAHLILI

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti Samarqand filiali dotsenti, i.f.n. Xasan Ibragimovich Turdibekov

Turistik industriya – mamlakat iqtisodiyotida tez sur’atlarda o‘sib borayotgan, ko‘p tarmoqli va katta qo‘shimcha qiymat yaratish salohiyatiga ega soha hisoblanadi. 2024 yil yakuniga qadar jahon bo‘yicha turistlar oqimi pandemiya oldi darajadan 2 %ga oshib, 1,4 mlrd kishiga yetdi [1]. O‘zbekistonda esa 2024 yil yanvar – oktabr oylari mobaynida 6,5 mln xorijiy turist qabul qilindi, bu 2023 yilga nisbatan 17,2 %ga ko‘pdir [4]. Bu raqamlar turistik industriyaning tuzilishi va uning aniq tarmoqlararo strukturasini o‘rganib chiqish dolzarbligini yanada oshiradi.

Turistik industriya deganda turistik ehtiyojlarni qondirishga xizmat qiladigan korxona, muassasa va infratuzilmalar majmui nazarda tutiladi [2]. U quyidagi asosiy bloklardan tashkil topgan (1-jadval).

1-jadval

Turistik industriya tushunchasi va uning komponentlari

№	Blok	Mazmuni
1	Transport xizmati	Avia, temir yo‘l, avtomobil va ichki suv yo‘llari, hamda shafyorsiz ijara xizmatlari
2	Joylashtirish vositalari	Xalqaro va milliy meymanxonalar, xostellar, gest-xauslar, kempinglar
3	Turoperator va turagent faoliyati	Tur paketlarini shakllantirish, sotish, ma’lumot-marketing xizmati
4	Ekskursiya-sayyohlik xizmatlari	Gidlik, yo‘lboshchilik, tematik turlar, madaniy tadbirlar
5	Yordamchi xizmatlar	Banking, sug‘urta, telekom, tibbiy xizmat, suvenir savdosi

№	Blok	Mazmuni
6	Davlat va jamiyat institutlari	Turizm qo‘mitalari, sertifikatlash organlari, klaster markazlari

Bu tarkibiy qismlar o‘zaro bog‘liq o‘laroq “qadr qo‘shish zanjiri”ni hosil qiladi; har bir begona qadam (masalan, transport tarmog‘idagi uzilish) butun zanjir samaradorligiga ta’sir ko‘rsatadi [3].

OECD (*Organisation for Economic Co-operation and Development*) — “Iqtisodiy hamkorlik va taraqqiyot tashkiloti turistik zanjir “yadro xizmatlar” (transport + joylashtirish + ta’lim-sayohat) va “yondosh xizmatlar” (brokerlik, logistika, raqamli platformalar)ga ajraladi [2]. Shu modelni O‘zbekiston sharoitiga implementatsiya qilishda:

- Markazlashgan klaster usuli – Samarqand, Buxoro va Xiva “Oltin halqa” yo‘nalishi bo‘yicha, transport logistikasi va joylashtirish ob’ektlari birlashtirilgan holda;
- Ta’minot zanjiri ko‘rsatkichlari – aviareyslar soni, meymanxona o‘rinlari, raqamli servislar qamrovi kabi metrikalar bilan o‘lchanadi.

Xalqaro amaliyotda destinatsiya boshqaruv tashkilotlari (DMO) ushbu zanjirning muvofiqlashtiruvchi bo‘g‘ini sifatida faoliyat yuritadi [1].

2025 yildan boshlab Samarqand shahrida pilot tarzda “Smart Tourism” raqamli ekotizimi joriy etildi; u mehmon xaritasi, AR-giyofografiya va real-time ma’lumot almashinuvi orqali xizmatlarni integratsiyalaydi [7]. Bunday sifrlashtirish xizmat samaradorligini o‘rtacha 14 %ga, turist qoniqishini esa 19 %ga oshirgani tadqiqotlarda qayd etildi [7].

- Gibrid xizmatlar – turoperatorlar mehmonxonachi va transportchi vazifalarini birlashtirib, to‘liq paket (all-inclusive) yarata boshladi.
- Kichik va o‘rta korxonalar (SME) rolining ortishi – UNWTO talablariga ko‘ra, 2024 yilda global turizmda SME ulushi 82 %ni tashkil etdi [1]; O‘zbekistonda bu ko‘rsatkich 85 %ga yaqinlashmoqda.
- Yoshlarga qaratilgan raqamli marketing – Turizm qo‘mitasi 2024 yilda TikTok va Instagram orqali 11 ta targ‘ibot kampaniyasini o‘tkazib, 62 mln oxirigacha ko‘rilgan kontent hosil qildi [3].
- Ekologik va ijtimoiy barqarorlik – turistik korxonalarga “Green Certificate” talablari amalda; 2025 yilgacha 200 ta ob’ekt sertifikat olishi rejalashtirilgan [4].

Turistik industriya tuzilishi – transportdan to raqamli servislarigacha uzviy bog‘langan o‘zaro tegishlik tarmoqlar majmuidir. O‘zbekiston misolidagi tahlil sohaning quyidagi ustuvor yo‘nalishlarini ko‘rsatdi:

1. Zanjir o‘zaro bog‘liqligini mustahkamlash: klaster markazlari orqali transport – joylashtirish – ekskursiya xizmatlarini birlashtirish.
2. SMEni davlat subsidiyalari va akseleratsiya dasturlari bilan qo‘llab-quvvatlash.
3. Raqamli integratsiya: Smart Tourism platformasini barcha asosiy destinatsiyalarga kengaytirish.

4. Sertifikatlash va barqarorlik standartlari: “Green Certificate” modeli asosida ekotizimni to‘liq qamrab olish.

Ushbu choralar zanjir samaradorligini oshirish va turistlar qoniqishini ta’minlash bilan birga, 2025 yilga kelib turizm xizmatlari eksport hajmini 3 mlrd dollardan oshirish imkonini beradi.

ADABIYoTLAR RO‘YXATI

5. UN Tourism. International tourism recovers pre-pandemic levels in 2024 [Elektron resurs]. – Rejim dostupa: https://www.unwto.org/ – Data obraщeniya: 01.05.2025. (UN Tourism | Bringing the world closer)

6. OECD Tourism Trends and Policies 2024. – Paris: OECD Publishing, 2024. – 260 p. (OECD Tourism Trends and Policies 2024)

7. The development of Uzbekistan's tourism contributes to the growth of the people's welfare [Elektron resurs]. – 2024. – Rejim dostupa: https://uzbekistan.org/… – Data obraщeniya: 01.05.2025. (The development of Uzbekistan's tourism contributes to the growth ...)

8. Uzbekistan welcomes 6.5 million tourists in 10 months of 2024 // Times of Central Asia. – 17.12.2024. (Uzbekistan Welcomes 6.5 Million Tourists in 10 Months of 2024 ...)

9. Uzbekistan – Travel and Tourism // Country Commercial Guide. International Trade Administration, 2023. (Uzbekistan - Travel and Tourism - International Trade Administration)

10. Tursunova Sh.M., Karimov B.B. Shaping the future of Uzbekistan’s tourism: an in-depth analysis of infrastructure impact // JEECAR. – 2024. – Vol. 11(2). – P. 45-59. (Shaping the future of Uzbekistan's tourism: An in-depth analysis of ...)

11. Abdullayev D., Ismoilova Z. AI and Big Data Analytics in Uzbekistan's Tourism: Enhancing Operational Efficiency and Visitor Satisfaction – A Case Study of Samarkand // Journal of Tourism Innovations. – 2025. – Vol. 7(1). – P. 88-101. ((PDF) AI and Big Data Analytics in Uzbekistan's Tourism: Enhancing ...)

“RAQAMLI O‘ZBEKISTON-2030” STRATEGIYASI VA UNING MOHIYATI

S.B.Boboqulov SamISI, “Raqamli iqtisodiyot” kafedrasi dotsenti, PhD tel: +998941891989, e-poch: ferdu_www@mail.ru, ORCID 0000-0002-1882-1507

Yaqubov R.F. Iqtisodiyot va pedagogika universiteti magistranti. tel: +998904666474, e-poch: yaqubovrustambek4@gmail.com

Annotatsiya. *Ushbu maqolada “Raqamli O‘zbekiston – 2030” strategiyasining asosiy maqsad va vazifalari tahlil qilinadi. Raqamli texnologiyalarni joriy etish orqali iqtisodiyot va ijtimoiy sohalarni rivojlantirish masalalari ko‘rib chiqiladi. Elektron hukumat, IT infratuzilma va innovatsion yechimlarning ahamiyati yoritiladi. Shuningdek, strategiyaning mamlakat*

	SHAROITIDA INVESTITSIYALAR RENTABELLIGINI OSHIRISH MASALALARI **Kamolov Oybek Faxriddin o‘g‘li, Muhammedov Murod Muhammedovich**	
4	**“YASHIL” IQTISODIYOTNI RIVOJLANISHDA KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIKNING ROLI** **Mamatazimov Jaloliddin Sherzod o’g’li, Muhammedov Murod Muhammedovich**	89
V SHO‘BA. “YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA BOSHQA TARMOQLAR VA SOHALARNI RIVOJLANTIRISH MASALALARI”		
1	**ЎЗБЕКИСТОНДА ХИЗМАТ КЎРСАТИШ СОҲАСИНИНГ ТАРМОҚЛАР ТАРКИБИНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ ЙЎЛЛАРИ** **Исхакова С. А.**	93
2	**УСТОЙЧИВОЕ РАЗВИТИЕ ТУРИЗМА РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН: ЭКОЛОГИЧЕСКИ ЧИСТЫЕ ОТЕЛИ** **Ахметова Камшат Исмагуловна** **Урунбаева Юлдуз Пирназаровна** **Умирзакова Мухаббат Исматжановна**	97
3	**TURISTIK INDUSTRIYaNING ASOSIY KOMPONENTLARI TAHLILI** **Xasan Ibragimovich Turdibekov**	104
4	**“RAQAMLI O‘ZBEKISTON-2030” STRATEGIYASI VA UNING MOHIYATI** **S.B.Boboqulov, Yaqubov R.F.**	106
5	**РАЗВИТИЕ ФИНАНСОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В ЦИФРОВОЙ ТРАНСФОРМАЦИИ УЗБЕКИСТАНА** **Ишонкулова Феруза Асатовна, Ризаев Мирфайз, Шарипов Нодирбек**	111
6	**XIZMAT KO‘RSATISH SOHASIDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNING O‘RNI VA AHAMIYATI** **Farhod Shanazarov Shodiyor o‘g‘li**	114
7	**TURISTIK DESTINASIYALAR SIG‘IMI VA TURISTLAR OQIMINI OPTIMALLASHTIRISH** **Ibragimov Nodirbek Xasanovich**	116
8	**INNOVATSION IQTISODIYOT SHAROITIDA INSON KAPITALIGA YO‘NALTIRILGAN INVESTITSIYALARNING AHAMIYATI** **Avazova Charos Murot qizi, Muhammedov Murod Muhammedovich**	120
9	**INFLYATSIYANING AHOLI VA BIZNESGA TA’SIRI** **A’zamov Musurmon Axmadovich** **Xoliqulova Ra’no Sherali qizi**	124

“Innovatsion iqtisodiyotni shakllantirish sharoitida xizmat ko’rsatish sohasi tarmoqlarida yashil iqtisdiyotni rivojlantirish muammolari” Xalqaro ilmiy-amaliy anjuman

MATERIALLARI TO‘PLAMI

2025-yil 18-aprel

“STAP-SEL” MChJ nashriyoti,
Samarqand - 2025.

ISBN: 978-9910-648-05-2

Tasdiqnona № 033337 (27.07.2022)
Nashrga ruxsat etildi: 09.04. 2025 y.
© **“STAP-SEL” MChJ** nashriyoti
Samarqand – 2025 y.

16.04. 2025 y. chop etildi
Qog‘oz bichimi A5, 60x84 1/16, Ofset qog‘ozi.
“Times New Roman” garniturasi.
Nashr bosma tabog‘i 14.37
Buyurtma № 0011B/25. Adadi 50 nusxa

Samarqand iqtisodiyot va servis institutining matbaa bo‘limida chop etildi.
LICENSE № 025316.
REESTR № X-119112.
Manzil: Samarqand shahar, Shoxrux ko’chasi 60-uy.